

SREDNJA ŠKOLA IVANEC

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Tri su osnove pristupa vrednovanju u nastavi geografije: vrednovanje naučenoga, vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje.

Vrednovanje naučenoga

Vrednovanje naučenoga podrazumijeva procjenu razine usvojenosti znanja, vještina i stavova na kraju određenoga obrazovnog razdoblja u odnosu na kurikulumom definirane odgojno-obrazovne ishode, njihovu razradu i razine usvojenosti. Dovodi do ocjene, a elementi vrednovanja u nastavnome predmetu Geografija su geografska znanja, geografsko istraživanje i vještine te kartografska pismenost.

Geografska znanja obuhvaćaju činjenično, konceptualno i proceduralno znanje. Činjenično znanje je temelj za razumijevanje geografskih sadržaja, no težište treba staviti na konceptualno i proceduralno znanje koje će omogućiti primjenu znanja u novim situacijama i kreativno rješavanje prostornih problema. Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovome elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama, a može i vrednovanjem učeničke mape. Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Pisane provjere sastavlja učitelj i uključuju zadatke otvorenoga i zatvorenoga tipa. Zadatci otvorenoga tipa su zadatci s kratkim odgovorima, dopunjavanja i esejskoga tipa. Zadatci zatvorenoga tipa su zadatci višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija, povezivanja, redanja, sređivanja i korekcijski zadatci. Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda. Pisano provjeravanje može se provoditi kao dio hibridnoga vrednovanja. Učenička mapa (portfolio) zbirka je sustavno prikupljenih učeničkih radova koji dokumentiraju učenikova ostvarenja i postignuća. Mapu je nužno kronološki organizirati kako bi omogućila evidenciju učeničkoga napretka unutar predviđenoga vremena. Učenicima mape omogućuju kritički osvrt na vlastiti rad i samoprocjenu kao važne postupke u cjeloživotnome učenju i planiranju sljedećih koraka u učenju. Razvijaju i metakognitivno znanje te učenicima omogućuju procjenu širine i dubine vlastita znanja i uvid u prednosti i nedostatke pri obavljanju određenih zadataka. Nužno je da učitelj na početku nastavne godine, u konzultaciji s učenicima, odredi okvirni sadržaj mape te elemente i indikatore koje će primjenjivati pri procjeni kvalitete radova.

Geografsko istraživanje i vještine obuhvaćaju geografsko istraživanje i vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja. To su vještine: opažanja, postavljanja pitanja, planiranja istraživanja; prikupljanja podataka; bilježenja, vrednovanja i predstavljanja podataka; interpretiranja i analiziranja podataka te zaključivanja; komuniciranja rezultata i postupka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenome istraživanju. Osim navedenoga, u ovome elementu treba vrednovati grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja – kompasa, GPS i planova / geografskih karata) koje se razvijaju postupno i ne moraju biti isključivo povezane s geografskim istraživanjem koje učenici provode u određenome razredu.

Kartografska pismenost – vrednuje se poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata te interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata. Razvijenost kartografske pismenosti provjerava se usmenim ispitivanjem te pisanim provjerama koje uključuju i slijepe karte.

ELEMENTI VREDNOVANJA	POKAZATELJI I OBLICI VREDNOVANJA
1. geografska znanja	– povezivanje, uočavanje uzročno-posljedičnih veza, objašnjavanje, logičko zaključivanje, kritičko prosuđivanje – poznavanje i primjena ključnih pojmova, stupanj usvojenosti obrazovnih ishoda – oblici: pisano, usmeno
2. geografsko istraživanje i vještine	– izrada grafičkih prikaza (crtež, skica, grafikon, karta...), izrada PowerPoint prezentacija, postera, plakata, istraživačkog rada – uočavanje međuovisnosti među pojavama i procesima, kritičko prosuđivanje – analiziranje grafičkih prikaza

	- zaključivanje na temelju skica, brojčanih podataka, grafikona, dijagrama, fotografija - čitanje i interpretiranje brojčanih podataka - oblici: pisano, usmeno, praktično
3. kartografska pismenost	- vještina čitanja (poznavanje značenja oznaka na kartama, karakteristike karte, signature i njihovo značenje...) - vještina interpretiranja sadržaja geografske karte (opisivanje i objašnjavanje geografskog sadržaja na geografskoj karti te povezivanje sadržaja karte i stvaranje zaključka i predodžbe o prikazanom prostoru) - vještina orijentacije na/uz pomoć geografske karte - oblici: pisano, usmeno, praktično

Kriterij vrednovanja pisanih provjera

OCJENA	nedovoljan	dovoljan	dobar	vrlo dobar	odličan
POSTOTAK	0–49	50–64	65–79	80–89	90–100

Kriteriji usmenog vrednovanja

OCJENA	KRITERIJI USMENOG VREDNOVANJA	GLAGOLI
odličan (5)	- brzo, točno, opširno, logično i argumentirano odgovaranje na postavljena pitanja - u potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom i primjenjuje u životnim situacijama - samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese - posjeduje iznadprosječna znanja, sposobnosti i vještine - točno i precizno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti, izrazito uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - izrazito uspješno koristi geografsku kartu u učionici i pri orijentaciji u prostoru na terenskoj nastavi	usporedi, objasni, analiziraj, poveži, prosudi, predloži, upotpuni, komentiraj, navedi primjere...
vrlo dobar (4)	- sporije ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja - razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja - uglavnom samostalno izvodi zaključke i razumije geografske pojmove i procese - posjeduje i gotovo uvijek primjenjuje geografska znanja, sposobnosti i vještine - točno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke - uspješno koristi geografsku kartu u učionici i pri orijentaciji u prostoru na terenskoj nastavi	zaključči, izdvoji, riješi, primijeni, istraži, objasni, raščlani, odredi, prikaži...

dobar (3)	– polagano i uglavnom točno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja – uglavnom razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja – uz pomoć učitelja izvodi zaključke i prosječno razumije geografske pojmove i procese – ponekad nespreman/na iskazati geografska znanja, sposobnosti i vještine – djelomično uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te prosječno donosi zaključke – koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć učitelja i prosječno se orijentira u prostoru na terenskoj nastavi	opiši, uoč, pokaži, razvrstaj, predviđi, razlikuj...
dovoljan (2)	– sporo, nesigurno i djelomično točno odgovara na postavljena pitanja, uz veliku pomoć učitelja – djelomično razumije nastavne sadržaje i teško ih primjenjuje u novim situacijama – uz veliku pomoć učitelja izvodi jednostavne zaključke, nesigurno razumije geografske pojmove i procese – posjeduje minimalna znanja, sposobnosti i vještine potrebne za praćenje nastave – teško uočava geografske sadržaje na geografskoj karti, nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uz veliku pomoć učitelja donosi zaključke – uz veliku pomoć učitelja koristi geografsku kartu u učionici i teško se orijentira u prostoru na terenskoj nastavi	ponovi, nabroji, prepoznaj, definiraj, imenuj, označi, poredaj, ispričaj...
nedovoljan (1)	– ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio/la ključne pojmove – ne razumije nastavne sadržaje i ne primjenjuje geografska znanja u svakodnevnom životu – uz veliku pomoć učitelja nepotpuno i nesuvislo opisuje geografske pojmove i procese – ne pokazuje volju i želju za stjecanjem geografskih znanja, sposobnosti i vještina – pogrešno uočava geografske sadržaje na geografskoj karti i nesuvislo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te donosi nelogične zaključke bez razumijevanja – ne prepoznaje geografske sadržaje na geografskoj karti u učionici niti uz veliku pomoć učitelja i ne koristi se geografskom kartom u prostoru na terenskoj nastavi	

Napomena

Za svaki pojedini projektni zadatak i istraživački rad kriteriji vrednovanja bit će zasebno razrađeni te će s njima učenici biti upoznati prije same izrade rada.